

da, hoides oma käes autori kätt, või vastupidi. Aga see pole tähtis, kuidas see töö toimus. Igatahes mina teid siin käsitsi koos ei ole näinud, aga võrreldes neid libretosid, võrreldes materjale alguses ja nüüd, näeme, et siin on väga palju muutunud. Ja muutunud paremuse suunas. Niisugune koostöö teatri ja autori vahel on väga kiitustvääriv. Sm.Toona enda algatusel on siin väga palju sündinud, aga nii peabki lavastaja algupärase autori teosesse suhtuma.

Kuna ma sm.Toona kui lavastaja töölõiku kõige rohkem olen näinud ja püüan näha, siis ma ütleksin veel, et sm.Toona võib enda arvele kirjutada ühe teene - et leidis inimene, kes julgus selle teose lavastamisele asuda. Pean ütlema, et meil oli raskusi siin lavastaja leidmiseks ja sm.Toona oli optimist, esimene selle teose suhtes, kes julgus käe külge panna asjale ja selle ka lõpule viia. Sm.Toona oma tööga debüteerib meie teatris teist korda ja ka siin võib ütelda, et on näha meistri kätt. Opereti žanris on ta siiski võib-olla uustulnuk ja võrreldes tema kui operetilavastaja tööga, peab ütlema, et siin on siiski suur kvalitatiivne hüpe just žanri tunnetamises. Ma ei räägi sellest, mis tööd ta alustas meie kaadri juures - seda tööd ta ka jätkab meie kollektiiviga - see on näitlejameisterlikkuse tõstmine. Kui on inimesel silmapiiri, on avarust ja laiust, siis on tema selleks stiimuliks ja selleks eestvedajaks ning selleks allikaks, millest on võimalik nii noortel kui vanadel näitlejatel saadamidagi.

Täna on siin väga pidulik koosolek ja ei sobi nagu negatiivse poole üldsegi märkusi teha, sest kõik on väga rõõmsad ja väga erutatud, et on saanud hakkama selle tööga. Ja

meie loominguline kaader on saanud hakkama röömustava faktiga ja see jääb püsima. Kui ehk üks või teine leiab midagi lisada, siis minul ei ole muud praegu lisada, kui väikene märkus sm. Marguste väitele, et teise vaatuse revüü tundus pikana. See on võib-olla sellest, et teos ise ehk seda tingib - võib-olla autor on teinud järelduse, et teoses on konflikti suurus mitteküllaldane, on püütud seda tasa teha tavalise operetinumbriga. Võib-olla autorid, arvestades teose žanrit, arvasid, et siia ei mahu suurem konflikt. Aga küllap te kogesite, et siiski on võimalik selle žanri liinis anda suuremat konflikti. Ei või öelda, et seda konflikti ei ole, aga kui ta oleks suurem, sügavam, siis kõik see muu, mis teda peab kandma (revüü jm.) võiks olla oma ulatuselt tagasihoidlikum.

Sm. Roosa ja sm. Raudmäe kaastöö selles brigaadis on kahtlemata väga tunnustustvääriv. Mõlemad pakuvad siin uut oma alal, nii sm. Roosa, kes asja mitte ainult stiilis lakooniliselt pole lahendanud, vaid on öelnud ka sisuliselt oma sõna asja juurde. See on kõige eredam ja värviküllasem lahendus jaselline on ka mõte.

Sm. Raudmäe töö muusikajuhina selles žanris lubab mitte ainult eeldusi, vaid on siiski konkreetselt selle teose välja töötanud selles plaanis, mida on helilooja mõtelnud. Seetõttu kõlab muusika nii, et meil isegi siin mingisugust vasturääkivust ühe või teise numbri suhtes ei ole, kuna alul, toorel kujul oli lahkarvamisi mõne pala suhtes. Muusikalist teostust on õnnestunud ühendada ühtseks tervikuks, nii et solistide ja koor-i esinemine laval on täiesti reljeefne ja arusaadav.

Sm. Põdra ülesanne oli küllaltki ulatuslik ja väga vastutusrikas ning raske. Jah, tõsi küll, meil on ooperi- ja

balletiteater. Aga mitte revüüteater. See on kaks iseasja, oma spetsialiteet, oma stiil, oma vormitunnetus. Niisuguses teatris on hoopis eri suund. Teha revüüd balletiteatris on hoopis raskem ja seetõttu etüüdid olid töö esialgses käigus väga rasked. Kuidagi nagu tundus, et ei tunnetatud õieti, mis revüü on, aga nüüd paistab, et sm.Pöder ise oma loomingu on seda tunnetanud. Me oleme rääkinud ühest puudusest - see on, nagu autori enda suust olen kuulnud: kavatsused on toredad, aga kõige paremate püüdluste juures siiani seda veel välja ei loe, nii et ta hakkaks meid haarama, paneks meid mõtlema, - aga mis puutub sm.Pödra loomingusse, otsest koreograafiasse, siis revüülikud elemendid, vastavalt meie võimetele ja sobivusele, on välja toodud, on mitte rohkem tahetud anda, kui on suudetud kanda, ja ei ole tehtud ka mitte allahindlust.

Näitlejate töös on samuti palju rõõmustavat ja kogusummas kõige rohkem seda, et näitlejad ei ole läinud siin sellele^{le} teele, et püüda mängida negatiivseid ja positiivseid kujusid. See on kahtlemata lavastaja printsiip, aga näitlejad on seda ka tunnetanud. Tähendab, ei mängita meile negatiivset kuju ja positiivset kuju, vaid karakterit, ja selle taga on inimene üks (inimene üldse). Minu meelest need, kes laval tegutsevad, on enda arvates kõik positiivsed ja hinnangu peab andma ja annab publik. Ühe sõnaga, näitlejad on tabanud inimest, ükskõik kas ta nimi on Pebre, Villu, Lauri või Stella.

Kahtlemata siin on veel üht-teist teha ja saavutada ja kunst on ikka palju eredama ja parema arendamise teel, nii et loodan, et ka siin seda teed läheb näitlejate töö, nii et

iga kuju muutub veel selgemaks ja huvitavamaks ja kogu ansambel palju reljeefsemaks. Seda me kõik loodame. Eeldused selleks on olemas. Minu arvates eriti nõrku kohti ansambli hulgas, näitlejate mängus ei ole, mida võiks tuua võrdluseks. On palju head ja etendus on valmis selleks, et hakata homme proovima oma jõudu teatri kolmanda osa juures, s.o. publiku juures ja siis peaks etendus alles tõeliselt sündima. Aitäh, edu ja õnne ja kõiki niisuguseid toredaid inimlikke soove nii autoritele kui ka kollektiivile! Siin tehtud töö eest ei saa muud ütelda, kui suur ja suur aitäh!

Sm. V.LUTS: Siin seltsimehed rääkisid autoritest, lavastajatest. Ma tahaksin paar sõna juurde lisada selles osas. Kui siin tõesti alguses meil väga palju muret ja peamurdmist oli selle teose juures, aga siiski terve meie kollektiiv, kes seda tööd tegi, tegi seda hea tahtega, suure mõtlemisega ja tahtejõuga, et sellest teosest tuleks lavateos välja. Palju arusaamatusi oli meil omavahel ja kõhklemisi, kas tuleb ja mis tuleb, aga mis peab ütlema (ma usun, et kõik tegelased sellega ühinevad), et sm.Parve oma osavõtuga selle lavastuse teises pooles viibis väga tihti meie juures ja, peab ütlema, tore autor selles osas, et tema isiksus kuidagi andis meile hoogu ja tahet veel juurde, et iga tegelane püüdis siin parimat saavutada, mis ta teha suudab. Muidugi kui mingisugused puudujäägid on, siis tulevikus katsume sellest üle saada. Aga pean ütlema, et sm.Parve oma isikliku osavõtuga väga palju mõjus kaasa. Sm.Normet vähem viibis siin. Peab tunnustavalt märkima ka sm.Toonat kui lavastajat ja väga tublilt aitasid kaasa selle töö juures sm.Viisimaa ja sm.Nõmmik lavastaja assistentidena.

Juhataja sm. HAMMER: Kui sõnavõtjaid rohkem ei ole, võib-olla siis anname sõna autorile. Palun, sm. Parve.

Sm. R. PARVE: Ega mul ei ole eriti palju midagi ütelda. Ma võiksin umbes neidsamu mõtteid korrata, mida ma "Stella Polarise" kavalehel märkisin, et kirjanik mingit pidi tööpoolest on ikkagi individualist, kes poeb oma toa nurka ja oma laua taha ja seal tema tööprotsess toimub. Seekord muidugi oli töö hoopis erinev ja kuigi ma enⁿast nüüd juba enam päris algajaks dramaturgiks ei loe, siiski see töö, mis "Estonias" toimus, oli kuidagi hoopis laiem ja hoopis suurem kui see, mis tuli paar aastat tagasi teha "Vanemuises", sest kollektiiv oli väga suur ja lai ja otseses mõttes kirjanik lülitati kollektiivsesse loomingusse.

Muidugi kui päris aus olla, siis minul kui autoril olid ka alguses oma mured ja kuklaksimised nii mõnegi halvasti-magatud ööga, aga viimase paari nädala jooksul oli rõõm vaadata, kuidas tükk kasvas just näitlejate osas, läks tempo tugevamaks, näitlejate osatäitmised läksid konkreetsemaks ja selgemaks ja tükk võttis niisuguse ilme, nagu me täna teda võisime juba laval näha.

Siin on täie õigusega märgitud sm. Enn Toona suurt osa selle teose valmimisel niisugusel kujul, nagu ta täna laval oli. Kollektiiv on väga suur ja hakata kõiki neid kavalehe järgi tänama, see läheks väga pikalt. Ma ütleksin üldiselt tänu kõigile seltsimeestele, kes selle tüki valmimisele kaasa aitasid. Suur aitäh!